

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АПК УКРАЇНИ

(Сілакова Г.В., Петухова О.М. Перспективи розвитку експортного потенціалу АПК України/
Сілакова Г.В., Петухова О.М.// *Глобальні виклики для сільського господарства та харчової
промисловості* : Міжнародній науково-практичній конференції, 23-24 травня 2019 р. – К. :
НУБіП України, 2019. С. 131-134.)

Петухова О.М., д. екон. наук, проф.

Національний університет харчових технологій, м. Київ, Україна

Сілакова Г.В., канд. екон. наук, доц.

Інститут післядипломної освіти

Національного університету харчових технологій, м. Київ, Україна

Розвиток експортного потенціалу України є одним із визначальних, стратегічних факторів економічної розбудови нашої держави, розбудови зовнішньоекономічних зв'язків та інтегруванням її до світової спільноти.

Важливе місце у розвитку економічних зв'язків з іншими країнами належить плодоовочеконсервній промисловості. Активізація експорту продукції переробки плодів та овочів є одним із першочергових завдань сучасного вітчизняного агропродовольчого виробництва.

Більшу частину ринку переробленої плодоовочевої продукції займають товари, які складно виготовляти в домашніх умовах – натуральні бобові (горошок, кукурудза), гриби, а також овочева ікра і закуски. На роздрібному ринку присутні продукти переробки томатів (натуральні, соуси, пасти, кетчупи), огірків, перцю, баклажанів. Особливим попитом користується так звана «солодка група» – товари, які є результатом переробки плодів і ягід: джеми, варення, мармелад. І тому проблема виробництва та експорту плодоовочеконсервної продукції та реалізації є досить актуальною.

За оцінками експертів [1] біля 70% плодоовочевої продукції реалізується у первозданному цілісному вигляді, проте на сьогодні споживач готовий платити за економію часу і купувати готові або напівготові до вживання овочі і

фрукти, що сприяє зростанню попиту на попередньо вимиті, нарізані та упаковані овочі.

Світовий ринок все більше потребує фруктів та овочів, які пройшли глибоку переробку. Якщо у 2014 році ця галузь сягнула \$203,3 млрд, то у 2020 р. очікується зростання до \$319,9 млрд.

Попит на заморожені овочі збільшується в середньому на 1% в рік. Так, обсяг експорту заморожених ягід і фруктів за перші п'ять місяців сезону (червень–жовтень) 2018 р становив 31,3 тис. т, що на 32% більше за аналогічний період 2017 р. Експорт заморожених овочів зріс на 18% за аналогічний період, але обсяг цього експорту становив лише 2,8 тис. т.

Також все більше користується попитом продукція у вигляді овочевих та фруктових снеків, що пов'язано із модою на здорове харчування.

Розвитку експортного потенціалу галузі сприяє зміна звичок у споживанні харчових продуктів. Потреба у доступних свіжих та здорових продуктах, які не потребують довгого приготування, щороку зростає. На розвиток галузі також впливають і підвищення купівельної спроможності населення та урбанізація суспільства загалом.

На сьогодні експорт плодоовочевої продукції становить лише 5% загального обсягу, проте тенденція частки експортного ринку у цьому сегменті є нестабільною. Зокрема, за даними Державної служби статистики України [2] у 2018 р. експорт продуктів переробки овочів становив 172315,0 тис. дол. США, що менше за попередній рік на 2,4%, пороте як у 2017 р. спостерігалась тенденція до зростання на 25,8% проти 2016 р., що становило 176497,5 тис. дол. США.

Основними імпортерами продукції плодоовочевого комплексу України є США, Західна Європа та Японія. Водночас, останнім часом спостерігається нарощення обсягів імпорту плодоовочевої продукції такими державами, як Індія, Китай, Об'єднані Арабські Емірати.

Разом із тим, не дивлячись на світові тенденції зменшення попиту на консервовану плодоовочеву продукцію, в Україні виробництво консервованих

овочів в Україні зростає. У 2017 р. підприємства заготовили 157 тис. т консервованих овочів, на 14,3% більше, ніж в 2016 р. Позитивним є те, що у січні-вересні 2018 р. в Україні було випущено 22,1 тис. т консервованих овочів, що на 34,8% більше ніж за аналогічний період минулого року. Крім того, виробництво концентрованого пюре і томатної пасти за цей період зросла на 31,4% до 128 тис. т.

Після закриття російського ринку вітчизняні підприємства плодоовочевого комплексу поступово освоюють нові ринки збуту. Проте це не просто, оскільки культура споживання такої продукції і смаки жителів різних країн сильно різняться. Проте, за перше півріччя 2018 р. Україна експортувала 3,5 тис. т консервованих овочів.

Виробництво фруктових та овочевих соків в Україні в 2017-2018 рр. поступово відновлюється після падіння у попередні роки. Експерти стверджують, що в 2018 р. Україна зібрала рекордний за останні 30 років урожай яблук, що не могло не відзначитись на випуску соків. Так, за січень-вересень 2018 р. підприємства виготовили 50,5 млн. л яблучного соку, що майже на 6% більше, ніж за січень-вересень 2017 р. Також, за аналогічний період виробництво томатного соку збільшилася на 4%, а випуск сумішей фруктових і овочевих соків залишився практично на рівні 2017 р. — 138 млн л.

Українські консервовані овочі знаходять своїх покупців у всьому світі, так значно зросли поставки консервованої продукції до Сінгапуру, українська продукція вийшла на ринки Норвегії, Португалії та Сербії.

У сегменті продуктів переробки, на нашу думку, найперспективнішими є дитяче та дієтичне харчування, джеми й плодови желе, консервовані фрукти й овочі, заморожені фрукти й овочі, фруктові й овочеві соки.

Основні можливості України в сегменті свіжих фруктів, овочів та продуктів їхньої переробки полягають у сусідстві з ЄС, що означає короткий термін доставки, низькі логістичні витрати, порівняно нижчу вартість робочої сили, сприятливі кліматичні умови для виробництва більшості видів фруктів та

овочів, що зумовлює значний потенціал збільшення поставок на європейські ринки.

Список використаних джерел

1. Три глобальних тренди на ринку плодоовочевої продукції // Режим доступу: <https://agroinsider.com.ua/2018/05/24/tri-globalnix-trendi-na-rinku-plodoovochevo%D1%97-produkci%D1%97/>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України // Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>